

بازاریابی صادراتی

« قسمت ۴۴ »

مترجم: ماندانا فاضل

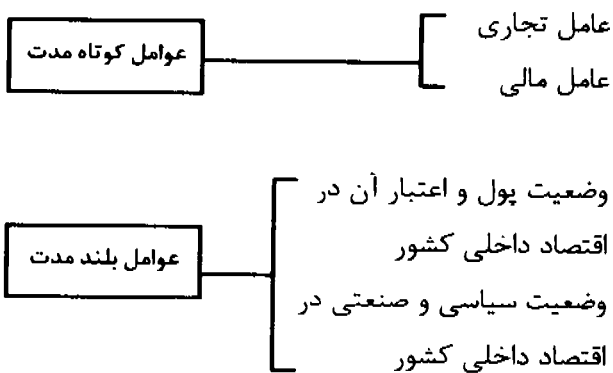
۲۲-۴-۵- نوسانات نرخ ارز

از آنجا که عوامل بلندمدت پایه سیاسی دارند، در این بخش تنها به عوامل کوتاهمدت که پایه‌ای اقتصادی دارند، بسنده می‌کنیم.

نرخ تبدیل ارز قیمت پول خارجی است که به وسیله پول داخلی خریداری و همچون قیمت کالا توسط عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. البته عرضه و تقاضای پول‌های خارجی از طریق اقتصاد داخلی و همین طور اقتصاد کلی جهان پیچیده شده است. در نمودار زیر عواملی که بر نرخ تبدیل ارز اثر می‌گذارند، به نمایش گذاشته شده است.

نمودار ۲۲-۷- عوامل مؤثر بر نرخ ارز

(۱) عامل تجاری
تجارت بین‌الملل، چه «تجارت مرئی»^۱ (جابه‌جایی کالاها) و چه «تجارت غیرمرئی»^۲ (تهیه و تدارک خدمات همچون حمل و نقل، بیمه، سرمایه‌گذاری و توریسم) از طریق خرید برای ارز ایجاد تقاضا می‌کنند. به‌طور مثال یک واردکننده به عنوان یک قاعده برای خرید کالا و خدمات از یک صادرکننده باید هزینه آن را به پول کشور صادرکننده بپردازد و برای کسب چنین پولی به عنوان خریدار در بازار ارزی ظاهر می‌شود. تعداد خریداران در رابطه با میزان ارز قابل فروش بر نرخ تبدیل بین ارزها اثر می‌گذارد. وجود خریداران زیاد گرایش نرخ را به صعود و تعداد کم آنان نرخ را به سمت پایین سوق می‌دهد.

¹ Visible Trade

² Invisible Trade

۲) عوامل مالی

الف) «بهره» آربیتراژ^۱

یک معامله با سود «آربیتراژ» معامله‌ای است که در کوتاه‌مدت با سرمایه‌گذاری مبالغی در بازاری که از نظر سیاسی باثبات و از نظر درجه اطمینان در سطح دیگر بازارهاست، ولی در مقابل نرخ سود بالاتری رایج می‌دهد، صورت می‌گیرد. چنین معاملاتی مستلزم این امر است که سرمایه‌گذار خارجی قبل از انجام سرمایه‌گذاری پول کشور خارجی را بخرد.

ب) «معاملات سوداگرانه»^۲

اگر سرمایه‌گذاری اعتقاد داشته باشد که پول کشوری به‌طور غیرمعمولی در نرخ پایینی ارزش‌گذاری شده است، او چنین برآورد می‌کند که در زمانی قیمت واقعی این پول تحقق خواهد یافت و به او اجازه می‌دهد که با «خرید ارزان»^۳ و «فروش گران»^۴ آن پول سود ببرد.

ج) تراز جاری وجوه در بانک‌های ارزی

افزایش یا کاهش در تراز وجوه ارزی در بانک‌های خارجی، با توجه به تغییرات قابل ملاحظه حجم آن، تأثیر زیادی بر نرخ تبدیل ارز دارد. دلیل این امر عامل عرضه و تقاضاست. حجم کم ذخایر موجب افزایش نرخ ارز و ذخایر بالا باعث پایین آمدن نرخ آن می‌شوند.

¹ Arbitrage

منظور معاملاتی است که برای سود بیشتر تا سررسید تعهد به خرید و فروش‌هایی در دیگر مناطق می‌پردازد. انتقال معامله به دلیل تفاوت قیمت به بازارهای دیگر.

² Speculative Transactions³ Buying Low⁴ Selling Highد) تعجیل و تأخیر^۵

اگر به نظر برسد که ارزی در آستانه سقوط ارزش است، دارنده اعتباراتی به این ارز تلاش می‌کند که حساب‌های خود را تا قبل از این سقوط تسویه نماید. در حالی که کسی که دیونی بر حسب این ارز دارد، سعی می‌کند که پرداخت خود را به تأخیر اندازد تا این سقوط صورت گیرد.

در شرایط مخالف، اگر به نظر برسد که ارزی در حال افزایش ارزش است، واکنش‌ها متضاد خواهد بود. در سناریوی اول اگر همه دارندگان اعتبار برای فروش ارز، یا همه مقروضین برای خرید ارز حمله آورند، بر کاهش ارزش پول موردنظر در بازار ارزی، در کوتاه‌مدت تأثیر بسیاری می‌گذارند و در نتیجه بر نرخ تبدیل ارز بسیار مؤثرند. هجوم برای فروش را در بازار «تعجیل» (Lead) و هجوم برای خرید را «تأخیر» (Lag) می‌نامند.

ه) عوامل فصلی

وقتی که صادرات و واردات محصولات کشاورزی نقش مهمی در تجارت جهانی داشت، جابه‌جایی فصلی این تجارت نیز تأثیر مهمی بر نرخ تبدیل ارز داشت. امروزه تقاضای فصلی نفت جایگزین محصولات کشاورزی شده است.

۳) تدابیر حمایتی در مقابل نوسانات نرخ ارز

در اوت ۱۹۷۱ دلار آمریکا رابطه‌اش را با استاندارد طلا گسست. در دسامبر همان سال بسیاری از ارزهای جهان، طبق موافقتنامه «اسمیتسونیون»^۶ در رابطه با دلار آمریکا کاهش ارزش یافتند و بعد از مارس ۱۹۷۳ اعضای صندوق بین‌المللی پول (IMF) نظام

⁵ Leads and Lags⁶ Smithsonian

معامله سوآپ مثل خرید یک سیب و فروش همزمان سیب دیگری برای تحویل در هفته آینده است. در معاملات سوآپ تفاوت قیمت «قراردادهای آتی»^۲ به صورت زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- قرارداد آتی ثابت^۳

تاریخ آتی این نوع قرارداد ثابت است. به طور مثال ۱۰ ژوئیه ۱۹۹۵ یا «یک ماه ثابت».

۲- قرارداد آتی اختیاری^۴

در این نوع قرارداد آتی تاریخ خیلی ثابت تعیین نشده است، مثلاً گفته می‌شود طی ماه ژوئیه ۱۹۹۵ یا «از ۱۰ ژوئیه ۱۹۹۵ تا ۱۰ اوت ۱۹۹۵».

۳- قرارداد آتی با تاریخ شکسته^۵

معمولاً قیمت بازار قراردادهای ارزی آتی بر حسب واحد ماه و به شکل حاشیه سود معاملات آتی ثابت می‌باشد. البته اگر قرارداد آتی بر حسب روز تثبیت شده باشد (مثلاً ۱۰ یا ۱۵ یا ۵۰ روزه) نرخ باید جداگانه محاسبه گردد. چنین نرخ «نرخ آتی با تاریخ شکسته» نامیده می‌شود و خود نرخ نیز باید ذکر گردد.

ادامه دارد...

فرض کنید که یک قرارداد «فروش آتی» در ۳۰ ژانویه منعقد گشته و تحویل می‌باید در ماه مارس بر اساس نرخ دلار برابر ۲۵۰ پین = ۱ دلار صورت گیرد.

روش کاهش خطر هجینگ در معاملات ارزی بدین نحو صورت می‌گیرد.

۱- یک معامله ثانوی و در جهت مخالف پول خارجی انجام دهید. به عبارت دیگر اگر خرید آتی دلار می‌کنید، در مقابل ین، به همان اندازه فروش آتی دلار در مقابل ین داشته باشید.

۲- دو شیوه هجینگ یا کاهش ضرر وجود دارد. یکی روش «سوآپ» (Swap) و دیگری روش مستقیم. در قرارداد آتی که شیوه سوآپ به کار می‌رود، بهره پول بین تاریخ امضای قرارداد و تاریخ بازپرداخت آن اخذ می‌گردد.

ب) معاملات نقد، آتی، سوآپ

معاملات نقد، آتی و سوآپ را از طریق مقایسه با معاملات کالایی به راحتی می‌توان فهمید.

معاملات نقدی مثل خرید یک سیب در مقابل وجه نقد است. معامله آتی نظیر قول به خرید یک سیب در هفته آینده است یا قیمت سیب به علاوه بهره هزینه نگهداری یا انبارداری یک هفته.

→ منظور معاملاتی است که برای کاهش ضررهای احتمالی وقتی پیش‌بینی می‌شود که قیمت‌ها بیش از نرخ تورم افزایش یابند. در جهت مخالف تمهیدات صورت می‌گیرد. به عبارتی شامل معاملات خرید، خرید آتی، فروش و فروش آتی به نحوی است که ضررها را به حداقل برساند.

^۱ Spot

^۲ Forward Contracts

^۳ Fixed Forward Contract

^۴ Option Forward Contract

^۵ Broken Date Forward Contract